

WOORD VOORAF

Met de kunst gaat het momenteel lang niet slecht, zo lijkt het. Niet alleen kan in allerlei kunstvormen een grote productie worden waargenomen, maar ook doen zich interessante vernieuwingen voor, die getuigen van een behoorlijke vitaliteit.

Met de esthetica daarentegen is het in het Nederlandse taalgebied minder goed gesteld. Althans op officieel vlak. Leerstoelen? Afstudeerrichtingen? Onderzoeksprogramma's? In de esthetica? - Ze zijn bijna niet te vinden, ook niet wanneer we de esthetica breed opvatten, als een reflectie op de kunsten die vanuit verschillende disciplines kan worden ondernomen. De esthetica komt slechts hier en daar voor en neemt dan een beperkte plaats in.

Maar buiten de officiële kaders gebeurt veel. De kunst trekt. Het is misschien niet meteen de waarheid die een hang naar het kunstwerk heeft, zoals Heidegger meende, maar wel het intellect dat zich door de kunst aangetrokken voelt... om vervolgens te bemerken dat het conceptuele raamwerk waarmee

betekenisvolle uitspraken over kunst kunnen worden gedaan nog in de kinderschoenen staat. Juist in de weerbarstigheid van de kunst tegenover het denken ligt echter een aantrekkelijke uitdaging besloten. De oprichting van het Nederlands Genootschap voor Esthetica eind 1997 heeft een goede respons gekregen - ook in Vlaanderen (zodat NGE mag worden gelezen als: *Nederlandstalig* Genootschap voor Esthetica). Het NGE stimuleert de esthetica-beoefening onder meer door middel van jaarlijkse symposia, diverse permanente werkgroepen en een regelmatig verschijnende Nieuwsbrief. Daarnaast heeft het NGE een op de esthetica gericht publicatiemedium willen scheppen. Dit Jaarboek, dat nu voor het eerst verschijnt, is resultaat van deze inspanning. Het biedt de leden van het NGE en andere geïnteresseerden de mogelijkheid de discussie omtrent de esthetica te systematiseren en op een hoger peil te brengen.

De oproep aan NGE-leden om artikelen in te dienen heeft een rijke oogst opgeleverd, ook in die zin dat de verschillende denkstijlen goed vertegenwoordigd zijn. Het grote aantal artikelen weerhoudt mij ervan ze in dit redactioneel ieder afzonderlijk kort te typeren. Wel kunnen er twee clusters van met elkaar samenhangende artikelen worden onderscheiden: de eerste zeven artikelen (van Henk Harbers, Bart Vandenabeele, Elke Gilson, Karel Boullart, Nel van den Haak, Cornée Jacobs en Maarten Coolen) komen voort uit het in oktober 2000 te Gent gehouden symposium rond het thema *Verhaal en Vertoog*. Een volgend vijftal artikelen (van Áron Kibédi Varga, Rob van Gerwen, ondergetekende, Vivian van Saaze en Hilde Heynen) gaat terug op het NGE-symposium dat een jaar eerder in Rotterdam plaatsvond. Binnen het algemene thema *Experimentele esthetica* ging de aandacht toen vooral uit naar de kwestie van herhaling en mimesis.

Daarnaast bevat dit Jaarboek 2001 een aantal artikelen over verspreide onderwerpen, die niet alleen op het gebied van de wetenschappelijke esthetica liggen, maar bijvoorbeeld ook op dat van het kunstvakonderwijs. Het Jaarboek is bedoeld als een platform voor niet alleen filosofische en wetenschappelijke (bijvoorbeeld kunsthistorische) verhandelingen over kunst, maar ook voor beschouwingen vanuit het kunstvakonderwijs, de musea, de kunstkritiek en de

kunstpraktijk. Het zou al te modieus zijn om een interdisciplinaire insteek te eisen, maar het spreekt vanzelf dat de grensoverschrijdingen die in de kunsten zelf plaatsvinden hun pendant kunnen vinden in het vertoog over de kunsten. Het zal niet altijd gemakkelijk zijn om elkaar werkelijk aan te spreken, maar het uitgangspunt mag zijn dat zelfs het genoemde probleem van het conceptuele gebrek en het mede daardoor veroorzaakte wederzijdse onbegrip tot een verhelderende confrontatie kunnen leiden, zoals de discussierubriek in dit Jaarboek (met bijdragen van Bartomeu Mari, directeur van Witte de With in Rotterdam, en Cornée Jacobs, voorzitter van het NGE) laat zien.

Verder bevat dit Jaarboek recensies van recentelijk op het gebied van de esthetica verschenen boeken. Deze rubriek stond onder redactie van Albert van der Schoot. En ten slotte is de NGE-leden de gelegenheid geboden in het Jaarboek te attenderen op de eigen publicaties op het gebied van de esthetica die in het afgelopen jaar zijn verschenen, een mogelijkheid waarvan deze eerste keer nog niet veel leden gebruik hebben gemaakt.

Terwijl dit Jaarboek in druk gaat, stellen wij pogingen in het werk de inhoud tevens op de website van het NGE te publiceren: www.phil.uu.nl/esthetica. Ook informatie over het NGE is daar te vinden.

Frans van Peperstraten

8 februari 2001

Frans van Peperstraten (red.)

Jaarboek voor esthetica

ISSN 1568-2250

Trefw.: Filosofie, esthetica

© 2001 Nederlandse Genootschap voor Esthetica

Vormgeving: Joanne Vis

Druk: KUB-drukkerij, Tilburg